

14. Oikeusaputoimisto

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin oikeusaputoimiston toiminnasta v. 1944 oli seuraava:

Joulukuun 22 p:nä 1943 pidetyssä kaupunginvaltuuston kokouksessa valittiin oikeusaputoimiston johtokuntaan v:ksi 1944 seuraavat jäsenet: asianajaja J. N. Aronen, varatuomari H. R. Nybom, oikeusneuvosmies G. F. Nybergh, varatuomari E. I. Sahlan sekä toimittaja T. A. Sumu. Näistä johtokunta valitsi puheenjohtajaksi oikeusneuvosmies Nyberghin ja varapuheenjohtajaksi asianajaja Arosen. Kaupunginhallituksen edustajana johtokunnassa oli varatuomari O. E. Tulenheimo.

Johtokunnalla oli vuoden kuluessa neljä kokousta, joissa käsiteltiin pääasiallisesti juoksevia asioita.

Oikeusavustajan tointa hoiti edelleen varatuomari N. E. Lindegrén ja apulaisoikeusavustajan tointa varatuomari Y. J. E. Hämesalo. Toimistoapulaisena oli lakitieteen ylioppilas A. S. Lindegrén, joka nautti virkalomaa tammikuun 1 p:stä lokakuun 1 p:ään sijaisinaan konttoristi H. Nántö ja opettaja A. Ylhäinen. Kesälomasijaisena toimistossa olivat varatuomari L. K. Orraeus ja konttoristi H. Nántö.

Oikeusaputoimiston menosääntö nousi kertomusvuonna 243 046 mk:aan oltuaan edellisellä vuonna 239 351 mk. Lisämäärärahaa saatiin 82 470 mk ja todelliset menot nousivat 324 933:15 mk:aan.

Oikeusaputoimisto sai vuoden varrella entiseen tapaan toimeksiantoja Tukholman kaupungin oikeusaputoimistolta (Stockholms stads rättsbjälpsanstalt). Sitä paitsi oltiin molemminpuolisessa yhteydessä erinäisiin kotimaassa toimiviin oikeusaputoimistoihin.

Muuten oikeusaputoimiston toiminta jatkui entiseen tapaan. Sota-aika vaikutti edelleenkin jossain määrin toimiston toimintaan, mutta sotatilan päätyttyä näytti asiakkaiden ja asioiden luku alkavan kohota. Yleensä kaikki asiat, kuten avioerot, palkka-asiat y.m. osoittivat lisääntymistä. Ainoastaan työvoima-asiat ja sotilashuoltoasiat vähenivät tilanteesta johtuen huomattavasti. Jäljempänä seuraavat numerotiedot valaisevat tarkemmin oikeusaputoimiston toimintaa kertomusvuonna.

Käyntien luku oli 8 763, edellisenä vuonna 8 322, v. 1942 8 952 ja v. 1941 10 064.

Eri kuukausien osalle käynnit jakautuivat seuraavasti:

	Vastaan-	Käyntejä			Vastaan-	Käyntejä	
	otto-	kaikkiaan	päivää		otto-	kaikkiaan	päivää
	päiviä		kohden		päiviä		kohden
Tammikuu	24	660	27.5	Heinäkuu	26	631	24.3
Helmikuu	25	517	20.7	Elokuu	27	780	28.9
Maaliskuu	26	615	23.7	Syyskuu	26	728	28.0
Huhtikuu	23	651	28.3	Lokakuu	26	871	33.5
Toukokuu	25	858	34.3	Marraskuu	26	898	34.5
Kesäkuu	25	706	28.2	Joulukuu	23	848	36.9
				Yhteensä	302	8 763	29.0

Kuten edellä olevasta yhdistelmästä ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden aikana avoinna 302 päivää. Käyntien luku päivää kohti oli 29. o, niiden oltua edellisenä vuonna 27.6 ja v. 1942 29.4.

Suurin käyntien luku samana päivänä oli 62 ja pienin 2.

Alempana olevat tilastotiedot osoittavat rekisteröityjen asioiden luvun ja rekisteröityjen asiakkaiden säädyn, ammatin y.m. niissä asioissa, joissa toimisto ryhtyi oikeudenkäyntiin, kirjallisiin tehtäviin ja pitempiin suullisiin neuvotteluihin.

Tällaisten asiain kokonaismäärä oli 1 229, joista 1 213 oli kertomusvuonna tulleita ja 16 edellisenä vuonna ratkaisematta jääneitä. Kirjallisia toimituksia oli 1 361, niistä hakemuskirjoja 856.

Säätynsä tai ammattinsa ja sukupuolensa mukaan kävijät ryhmittivät seuraavasti:

	Mp	Np	Yht.		Mp	Np	Yht.
Ajomiehiä	4	—	4	Oopperalaulajia	1	—	1
Asentajia	17	—	17	Pakkaajia	1	2	3
Asfalttityöntekijöitä	1	—	1	Partureita	2	—	2
Autonkuljettajia	24	—	24	Peltiseppiä	10	—	10
Entisiä talollisia	2	—	2	Pesijöitä	—	2	2
» proviisoreja	1	—	1	Poliisikonstaapeleita	4	—	4
Hierojia	—	2	2	Posteljooneja	3	1	4
Hitsaajia	2	—	2	Puhelinvälittäjiä	—	1	1
Hopeoitsijoita	—	1	1	Putkityöntekijöitä	5	—	5
Hovimestareita	1	—	1	Puuseppiä	12	—	12
Jalkineityöntekijöitä	3	—	3	Puutarhureita	1	—	1
Keittiöapulaisia	—	13	13	Raitiovaununkuljettajia ...	1	1	2
Keittäjiä	—	6	6	Rakennusmestareita	1	—	1
Kirjapainotyöntekijöitä ...	6	4	10	Rautatieläisiä	3	—	3
Kirvesmiehiä	26	—	26	Ravintola-apulaisia	—	10	10
Kivityöntekijöitä	5	—	5	Sahanasentajia	1	—	1
Konemestareita	5	—	5	Satamatyöntekijöitä	4	—	4
Konepiirtäjiä	2	—	2	Sementtityöntekijöitä	5	—	5
Koneporareita	3	—	3	Seppiä	5	—	5
Konttoristeja	4	9	13	Siivoojia	—	18	18
Kotiapulaisia	—	10	10	Silittäjiä	—	2	2
Koululaisia	—	1	1	Sorvaajia	7	—	7
Kukkienmyyjiä	—	3	3	Sotamiehiä	8	—	8
Kulkukauppiaita	10	1	11	Sähköasentajia	7	—	7
Kutoja	—	4	4	Talonmiehiä	3	1	4
Kylvettäjiä	—	1	1	Tarjoilijoita	1	11	12
Leipureita	1	3	4	Tehdastyöntekijöitä	5	20	25
Levyseppiä	4	—	4	Teurastajia	1	—	1
Liikeapulaisia	—	8	8	Torikauppiaita	—	1	1
Liikemiehiä	2	—	2	Tullaajia	3	—	3
Luutnantteja	1	—	1	Turkistryöntekijöitä	—	6	6
Lämmittäjiä	4	—	4	Typografeja	1	—	1
Lääketieteenkandidaatteja	1	—	1	Työnjohtajia	4	—	4
Maalareita	8	—	8	Työntekijöitä	112	66	178
Makkaratryöntekijöitä	2	—	2	Vaattureita	1	4	5
Merimiehiä	2	—	2	Vahtimestareita	3	—	3
Metallityöntekijöitä	5	—	5	Valajia	4	—	4
Musiikinopettajia	—	1	1	Valokuvaajia	1	—	1
Muurareita	12	—	12	Varastoapulaisia	10	5	15
Muusikereita	4	—	4	Verhoilijoita	1	—	1
Naimisissa olevia naisia ja leskiä	—	515	515	Viilaajia	15	—	15
Neitejä	—	10	10	Yövärtijöitä	4	—	4
Näyttelijöitä	1	—	1				
Ompelijoita	—	29	29				
				Yhteensä	413	772	1 185

Vuoden aikana käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittäminen laatunsa mukaan selvää seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:		Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	18
vuokrasaatavia	21	Yleisiä veroja koskevia asioita	144
työ- ja palkkariitoja	111	Holhousasioita	13
muita saamisoikeuksia koskevia asioita	25	Tiedusteluja, hakemuksia, valituksia y.m.	352
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	19	Vähäpätöisiä rikosasioita	8
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Toimeksiantoja	9
avioerojuttuja	156	Sotilasavustuksia ja huoltoeläkkeitä koskevia asioita	97
avioliittoriitoja	27	Tapaturma-asioita	38
perheen elatusasioita	123		
kuolleeksi julistamisia	1		
Perintöoikeuteen kuuluvia asioita	67		
		Yhteensä	1 229

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteistä riippui, vuoden aikana lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 1 202, kuten näkyy seuraavista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	329	Annettu eri viranomaisille	689
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	133	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut loppuun	25
Erinäisistä syistä jätetty sillensä	26		
		Yhteensä	1 202

Edellä mainitut eri virastoille jätetyt 689 asiaa, joihin ei sisälly Helsingin raastuvan-oikeuteen ja muualle otettuja haasteita, jakautuivat eri viranomaisten kesken seuraavasti:

Tasavallan presidentti	26	raastuvanoikeus	27
Valtioneuvosto	3	poliisimestari	2
Valtiovarainministeriö	11	holhouslautakunta	1
Sisäasiainministeriö	1	huoneenvuokralautakunta	33
Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö	26	vuokrantarkastuslautakunta	20
Puolustusministeriö	19	huoltolautakunta	1
Sosiaaliministeriö	10	lastensuojelulautakunta	2
Kansanhuoltoministeriö	16	työvoimalautakunta	65
Korkein oikeus	20	Uudenmaan läänin kuukausipalkkojen tarkastuslautakunta	56
Korkein hallinto-oikeus	14	Uudenmaan läänin kansanhuoltopiirin piiritoimisto	1
Turun hovioikeus	4	Uudenmaan läänin tulo- ja omaisuusveron tarkastuslautakunta	10
Sotaylioikeus	3	Uudenmaan läänin liikevaihtoverokonttori	1
Postihallitus	1	Turun kaupunginvouti	1
Rautatiehallitus	3	Kristiinan kaupunginvouti	1
Vakuutusosasto	36	Värtsilän kunnallislautakunta	1
Valtion tapaturmatoimisto	13	Huopalahden työvoimalautakunta	1
Uudenmaan läänin maaherra	134	Keravan työvoimalautakunta	1
Hämeen läänin maaherra	7	Lopen työvoimalautakunta	1
Vaasan läänin maaherra	4	Nokian työvoimalautakunta	2
Viipurin läänin maaherra	5	Helsingin tuomiokunnan tuomari	4
Kuopion läänin maaherra	1	Akaan tuomiokunnan tuomari	1
Helsingin kaupungin:		Ikaalisten tuomiokunnan tuomari	1
kaupunginhallitus	26	Kurkijoen tuomiokunnan tuomari	1
tutkijalautakunta	5	Tammelan kihlakunnanoikeus	1
tulo- ja omaisuusverolautakunta	2		
maistraatti	7		
ensimmäinen kaupunginvouti	10		

Helsingin kihlakunnan kruununvouti	1	Kotijoukkojen esikunta	1
Kellokosken säiraaalan liittohallitus ...	1	Autojoukkojen päällikkö	1
Helsingin suojeluskuntapiirin esikunta	1	Linnoitustöiden johtaja	2
Helsingin suojeluskuntapiirin liikenne-		Sotainvaliidiiden veljesliitto	2
toimisto	2		
Kotijoukkojen esikunnan työvoima-			
osasto	36		
			Yhteensä 689

Se seikka, että 26 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoin kuin edellisinä vuosina siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kuin oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sopimusta voitu saada aikaan, enää jatkaneet asiaansa, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä lopuksi siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuustodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut perille 25 asiaa, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella oleviin tuomioistuimiin, joissa toimiston virkamiehet eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain, ettei vastaajia oltu haasteella tavattu tai että asia oli järjestetty ennen oikeuden istuntoa.

Oikeudenkäyntiin ryhdyttiin vuoden aikana 176 asiassa. Näistä toimisto ajoi vuoden kuluessa loppuun 133 asiaa, joista 128 voitettiin ja 5 hävittiin. Helsingin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin vuoden aikana toimiston puolesta 270 kertaa 163 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 302:een, esiinnyttiin niinmuodoin raastuvanoikeudessa suunnilleen joka toinen päivä.